

результатів проведеного дослідження ми сформуваємо наступні першопричини виникнення ухилення оподаткування:

1) соціально-економічні причини. До них відносимо: низький рівень соціально-економічного розвитку держави, інфляційні процеси, погіршення фінансового стану суб'єктів підприємницької діяльності внаслідок кризових явищ, невідповідність якості наданих суспільних благ рівневі податкового навантаження;

2) правові причини. Нестабільність та недосконалість податкового законодавства, можливість подвійного тлумачення податкових норм, неузгодженість багатьох податкових законів з раніше прийнятими законодавчими актами призводять до виникнення явища ухилення;

3) організаційно-технічні причини. Сюди належать: недосконалість податкового адміністрування, податкового контролю, некомпетентність посадових осіб контролюючих органів у сфері оподаткування, недоліки взаємодії фіскальних органів й інших контролюючих та правоохоронних органів, недостатній розвиток міжнародної співпраці у сфері виявлення податкових правопорушень;

4) політичні причини. В умовах політичної нестабільності значно зменшується сплата податків внаслідок того, що податкоплатники масово не виконують своїх обов'язків;

5) моральні причини. Негативне ставлення до чинної системи оподаткування, корупція в органах влади, низький рівень податкової культури та податкової свідомості, корислива мотивація платників податків.

Література:

1. Іванов Ю. Б. Податкова система [Текст] : [підруч.] / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.

2. Таранов І. М. Фіскальний потенціал України та ефективність справляння податків [Текст] : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 – фінанси, грошовий обіг і кредит / Ігор Михайлович Таранов. – Тернопіль : ТАНГ, 2004. – 300 с.

3. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) [Текст] / В. Л. Андрущенко. – Львів : Каменяр, 2000. – 303 с.

Тарас Лесюк

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Герчаківський С.Д.

РИЗИКИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИСТЕМІ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Суворе дотримання прав та свобод людини і громадянина в усіх сферах діяльності суспільства є головним завданням будь-якої держави. Всі державні структури неодноразово звертали увагу на ті проблеми, що постають перед сучасним українським суспільством у сфері боротьби зі злочинністю. Оскільки

до предмета нашого дослідження входить злочинність у митній системі України й один з її суб'єктів - працівники митниць Державної фіскальної служби України, то ми розглянемо детальніше саме питання протиправної поведінки і з їх сторони. Так, Рада національної безпеки і оборони України неодноразово звертала увагу на ступінь суспільної небезпечності та шкідливості злочинності в цілому та злочинів у сфері службової діяльності зокрема. Під час розгляду питань про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів виконавчої влади у протидії злочинним проявам і корупції РНБО України неодноразово зазначала, що злочинність, особливо в умовах поглиблення соціально-політичної та фінансово-економічної кризи в державі, становить серйозну загрозу національній безпеці України. Вона є одним із негативних чинників, який серйозно впливає на ефективність діяльності органів державної влади, підриває стабільність і систему правопорядку, захищеність прав, свобод і законних інтересів громадян.

Що стосується злочинності у сфері службової діяльності в цілому, то вона формує систему протиправних переваг у доступі до влади, матеріальних ресурсів і благ та унеможливує таким чином вільну ринкову конкуренцію, порушує принципи демократії та соціальної справедливості в суспільстві. У кримінальному праві виділяється декілька видів зловживання довірою, в основі яких лежать різні види відносин довіри, що можуть бути зумовлені: а) службовим становищем повірника; б) становищем опікуна або піклувальника; в) професійним становищем повірника, його трудовою функцією; г) угодою, договором, дорученням тощо; д) фактичними відносинами довіри.

Масштаби криміналізації та корумпованості влади мають тенденцію до невпинного зростання, сягаючи критичної межі, за якою настає втрата важелів управління державою з боку легітимної влади, розпад державних інститутів і припинення демократичного розвитку держави. Українською загрозованою є високий рівень злочинності в цілому та злочинів у сфері службової діяльності зокрема. Більшою мірою - це наслідок незавершеності реформ у сфері забезпечення конституційних прав і свобод громадян, відсутності стратегічної антикримінальної політики в державі та необхідної спільної політичної волі до ефективної протидії тотальній криміналізації суспільства і держави. Протиправні схеми, як зазначається в управлінських документах (указах Президента України, рішеннях РНБО, звітах органів прокуратури та МВС України), пронизують сферу господарської діяльності, правоохоронні органи та суди. Корупція охопила всі ланки органів державної влади та органів місцевого самоврядування, і тут фіскальні органи - не виняток. Значно ускладнює криміногенну ситуацію протиправна діяльність численних організованих груп та злочинних організацій із корупційними і транснаціональними зв'язками. Такі кримінальні утворення активно співпрацюють із суб'єктами господарської діяльності, а інколи є їх складовими, допомагаючи їм "вести" господарську діяльність.

Щорічно зростає розрив між кількістю заяв і повідомлень про злочини та кількістю зареєстрованих злочинів. У 2013 р. кількість зареєстрованих

матеріалів кримінальних проваджень у 5 разів перевищила попередні роки. Реальний рівень злочинності в Україні значно перевищує офіційні показники, що не дає змоги адекватно протидіяти їй. Наявна в Україні система реєстрації злочинів перекручує дійсну картину стану злочинності, підриває довіру громадян до держави. Введення в дію нової системи реєстрації злочинів у зв'язку із набранням чинності новим Кримінальним процесуальним кодексом України не усунуло такої можливості. Відмови в реєстрації злочинів продовжують існувати, хоча і в менших масштабах. Особливо це проявляється під час реєстрації заяв про злочини, вчинені високопосадовцями та чиновниками державного апарату.

Суспільна небезпечність злочинів, учинених у сфері правоохоронної взагалі та митної діяльності зокрема, призводить до порушення конституційних прав людини і свідчить про неспроможність держави забезпечити їх належний захист. Як зазначається в рішенні РНБО України, правоохоронні органи не користуються довірою громадян, не здатні забезпечити ефективну протидію злочинності внаслідок політичної заангажованості, корумпованості, відсутності результативних системних реформ, різкого зниження рівня професіоналізму кадрів. За останні декілька місяців ця ситуація погіршилася. Як наслідок, на фоні зростання кількості зареєстрованих тяжких та особливо тяжких злочинів, учинюваних у сфері митної діяльності й системі оподаткування, яка безпосередньо з нею пов'язана, останнім часом відзначається тенденція до зменшення кількості розслідуваних злочинів цієї категорії. Залишаються нерозслідуваними понад 2 млн. злочинів минулих років, у тому числі надзвичайно резонансні, в яких заподіяно великі розміри збитків державному та місцевим бюджетам. Стрімко зростає кількість проявів хабарництва, рейдерських захоплень, зловживань. При цьому зазначені види злочинів мають найвищі показники латентності порівняно з іншими видами злочинів. Особливу загрозу на фоні такої негативної криміногенної обстановки у країні створює і протиправна діяльність у середовищі самих правоохоронців. Це, на наш погляд, загрожує національній безпеці країни, оскільки така діяльність спрямовується на обслуговування потреб політичних і бізнесових груп, які перебувають при владі. Оцінки криміногенної ситуації в державі керівництвом окремих правоохоронних органів нерідко мають необ'єктивний і невинувато оптимістичний характер, хоча на початку 2014 р. змінено керівників усіх правоохоронних структур у державі й у митницях ДФСУ в тому числі.